

Posudek bakalářské práce Veroniky Böhmové
Kritická edice vybraných vánočních písní V. K. Holana Rovenského

Veronika Böhmová se ve své bakalářské práci, věnované vánočním písním V. K. Holana Rovenského, důsledně snaží o dnes vyzdvihovaný, ale pro svou obtížnost málokdy naplňovaný interdisciplinární přístup: stejnou váhu zde má kritická analýza a edice textu jazykového jako notového, obě jsou navíc doplněny o zřetel literárněhistorické a paleografické. Chce tak jednak přispět do diskuse o vztahu slova a hudby v barokním písňovém repertoáru, jednak sleduje i zřetel praktický: předkládaná edice nemá sloužit jen k získání akademického titulu, ale má být i pomůckou pro případné interprety. Všechny tyto mnohostranné cíle je třeba brát v úvahu při hodnocení předkládané práce.

Jako vedoucí práce musím na prvním místě ocenit přístup autorky k zadanému tématu: po celou dobu pracovala velice aktivně a samostatně. Sama si stanovila kritéria výběru písní (tematické: vánoční písně, praktické: písně dosud needitované a málo známé, a zejména autorsko-chronologické: písně pravděpodobně pocházející od samotného Holana Rovenského, tj. z konce 17. stol.) tak, aby jí skýtala co nejlepší možnosti i pro jazykovou analýzu. Vědoma si interdisciplinárnosti tématu, konzultovala hudební stránku edice podrobně s odborníky v oblasti muzikologie i praktickými hudebníky, sama si vyhledala široké spektrum muzikologické i bohemistické sekundární literatury a nezapomněla ani na relevantní literaturu z oblasti literární historie, editologie či dějin typografie. Při ediční práci se snažila na základě odborné literatury i vlastní heuristiky zvolit nejvhodnější výchozí exemplář, dále sama vyhledávat problematika místa textu a přicházet s vlastními řešeními, opřeny ovšem o relevantní příručky, odborné studie, příklady novější editorské praxe apod. Nečekala, že dostane podrobný návod, který jen mechanicky aplikuje, ale snažila se sama promýšlet všechny možnosti a volit odůvodněná řešení; samostatně také navrhla grafickou podobu edice (umístění a typ poznámek a vysvětlivek apod.). Zároveň si byla vědoma toho, že se nemůže omezit jen na řešení jednotlivých dílčích otázek, ale že by se měla vypořádat i s dosavadními edičními přístupy (v zásadě se po porovnání různých možností nakonec rozhodla pro pojetí blízké editorskému přístupu Pavla Koska). Pozici jí při tom ztěžovala skutečnost, že editovala jen malou část kancionálu, měla tedy k dispozici poměrně málo srovnávacího materiálu pro formulování hypotéz, a dále že editovaný text je tištěn češtinou střední doby, tedy jazykem, jeho znalost je v mnoha aspektech dosud nedostatečná a u nějž nepanuje všeobecná shoda na řešení mnoha dílčích editorských problémů jak mezi jednotlivými badateli, tak často i u téhož badatele v průběhu času.

Práce Veroniky Böhmové se však neomezuje pouze na řešení edičních problémů. I přes nerozsáhlost materiálu se autorka pokusila o charakteristiku grafiky a jazyka editovaných textů a dochází k některým zajímavým hypotézám: např. při snaze vysvětlit jediný výskyt l s klíčkou odkazem na celkově starobylý charakter písně, tedy na možnou archaizující stylizaci i na rovině grafiky. Přestože s některými z navržených hypotéz nemusím souhlasit (např. pořád nejsem přesvědčena, že tvar *šaty* lze vykládat jako genitiv plurálu substantiva, s. 12), oceňuji autorčinu odvahu při jejich formulaci a snahu nabídnout více možných vysvětlení problematického jevu. Chvályhodné také je, že se autorka nespokojuje s povrchními generalizacemi, ale snaží se brát ve svém rozboru v úvahu co nejvíce relevantních faktorů (všimá si např. nejen častosti výskytu novějších hláskových podob, ale i toho, kolikrát se vyskytuje podoba starší a také toho, že se novější podoby kumulují pouze v jedné skupině editovaných textů). Ocenění dále zaslouží, že se snaží věnovat pozornost i stránce rytmicko-eufonické a jejímu propojení se stránkou hudební (s. 13).

Je samozřejmé, že značně samostatný přístup autorky skýtal mnohá úskalí, ať už daná tím, že dosud logicky nemá příliš velkou zkušenost se starším jazykem, nebo tím, že mnohá ze zvolených řešení nejsou jediná možná. Autorka sama v průběhu práce také některé své postupy u problematických jevů korigovala, což se ve výsledku někdy projevilo jako nedůslednost nebo nejasnost kritérií (např. u psaní přejatých slov, u psaní koncovky vokativu substantiv na -tel). To jsou však podle mého názoru dílčí nedostatky, které podstatně nesnižují hodnotu práce.

Z kompozičního hlediska považuji za jistou nevýhodu autorčina pracovního postupu (danou ale do značné míry technickými obtížemi se sazbou not) to, že práci psala po jednotlivých kapitolách, přičemž (alespoň mně) nebylo dlouho jasné, jak přesně za sebou budou v práci následovat. Důsledkem tohoto postupu je občas ne zcela zřetelná provázanost mezi kapitolami nebo opakování týchž věcí dvakrát (jednou v úvodní studii, jednou ve chvályhodně podrobné ediční poznámce). I v rámci jednotlivých kapitol se autorka ojediněle nevyhnula poněkud náhlým skokům z jednoho podtématu na druhé (např. na s. 9 přechází výklad o *l/ł* bez varování do výkladu o *i/y*). Po formální stránce je práce bez větších problémů, i když některé formulace jsou trochu kostřbaté (např. „Nejzajímavější využití deminutiv se vyskytuje v písních...“, s. 12) nebo není zvoleno to nejvhodnější slovo (např. s. 10: „patrný je zúžený tvar *malý* u plurálu neživotných maskulin...“).

Práce Veroniky Böhmové i přes dílčí výhrady podle mého názoru bez problémů splňuje požadavky kladené na bakalářské práce. Proto ji doporučuji jako podklad k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou *výborně* nebo *velmi dobře*, podle průběhu obhajoby.

V Praze 4. září 2013

Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.